

Isaac Asimov
NADÁCIA

Prvá kniha

Linden

Nadácia

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.lindenl.sk
www.albatrosmedia.sk

Lindenl

Isaac Asimov

Nadácia – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2020

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS **MEDIA**

NADÁCIA

Isaac Asimov

NADÁCIA

Z angličtiny preložil Patrick Frank

Ljndeni

NADÁCIA [podst. m.] ► organizácia pôsobiaca a vykonávajúca činnosti vo verejnoprospešnom záujme na podporu určitej skupiny obyvateľstva

[...] *Nadácia vznikla ako útočisko pre vedu – ako spôsob uchovania vedy a kultúry starého Impéria po stáročia barbarstva, ktoré sa už začali. [...] Nadácia je povinná pomáhať všetkým národom, ktoré od nej žiadajú vedeckú asistenciu. Vysoký idealizmus nadačnej vlády a ušľachtilé morálne ciele zakladateľa Hariho Seldona neumožňujú zvyhodňovať niektoré celky na úkor iných.*

Pamiętke mojej mamy (1895 – 1973)

OBSAH

1. ČASŤ	Psychohistorici	11
2. ČASŤ	Encyklopedisti	55
3. ČASŤ	Starostovia	103
4. ČASŤ	Obchodníci	169
5. ČASŤ	Obchodní magnáti	199

I. ČASŤ

Psychohistorici

HARI SELDON [...] narodil sa v roku 11988 galaktickej éry; zomrel v r. 12069. Častejšie sa to udáva ako – 79 až 1 n. l. (nadačného letopočtu). Jeho rodičia patrili do strednej triedy na planéte Helicon v sektore Arktúr (kde sa jeho otec, legenda s pochybnou autenticitou, živil ako pestovateľ tabaku v hydroponických halách). Už od nízkeho veku sa uňho prejavovalo neuveriteľné matematické nadanie. Zachovalo sa množstvo príbehov o jeho schopnostiach, niektoré si však protirečia. Traduje sa, že už ako dvojročný [...]

[...] Jednoznačne najväčším prínosom jeho bádania bol rozvoj psychohistórie. Keď s týmto odborom začínal, bol to v podstate len zhľuk nejasných axiém. Seldon z neho urobil serióznu štatistickú vedu [...]

[...] Najlepším dostupným zdrojom detailov z jeho života je životopis z pera Gaala Dornicka, ktorý sa s ním ako mladík stretol. Odohralo sa to len 2 roky pred smrťou tohto geniálneho matematika. Príbeh ich stretnutia [...]

GALAKTICKÁ ENCYKLOPÉDIA*

* Všetky citácie z Galaktickej encyklopédie sú reprodukované zo 116. vydania z roku 1020 n. l. Použité s dovolením Galaktickej tlačovej služby na Terminuse.

I

Volal sa Gaal Dornick a bol to len chlapec z vidieka, ktorý ešte nikdy nevidel Trantor. Teda, aspoň nie naživo. Samozrejme, mnohokrát ho videl na hypervideu a občas aj v trojrozmerných správach z imperiálnej korunovácie či otvorenia Galaktickej rady. Aj keď strávil celý život na Synnaxe, ktorý obieha okolo jednej z hviezd na okraji Modrého pásu, vôbec nebol odtrhnutý od civilizácie. V tej dobe od nej nebol odtrhnutý nik v galaxii.

Galaxia vtedy mala dvadsaťpäť miliónov obývaných planét a všetky do jednej podliehali Impériu so sídlom na Trantore. Bežalo posledné polstoročie, v ktorom to ešte bola pravda.

Pre Gaala predstavovala táto návšteva jednoznačný vrchol jeho mladého vedeckého života. Vo vesmíre už bol, takže samotná cesta preňho veľa neznamenal. Áno, predtým letel iba na jedinú obežnicu Synnaxu, aby tam zbieral dáta o dráhach a rýchlostiach meteoritov potrebné na dizertačnú prácu, no lety vesmírom sú rovnaké, či už preletíte pol milióna kilometrov, alebo rovnaký počet svetelných rokov.

Trocha sa musel obrniť pred skokom cez hyperpriestor, ktorý na krátkych medziplanetárnych trasách nezažil. Skok bol stále – a zrejme aj navždy ostane – jediný praktický spôsob, ako cestovať medzi hviezdami. Pri pohybe v klasickom priestore sa nedá presiahnuť rýchlosť svetla (tento útržok vedeckých znalostí sa radí medzi vedomosti z dávno zabudnutého úsvitu ľudstva), a to znamená dlhé roky cesty aj medzi najbližšími obývanými sústavami. Hyperpriestor, to nepredstaviteľné územie bez času a priestoru, hmoty a energie, bez všetkého aj ničoho, umožňoval prejsť z jedného konca

galaxie na druhý medzi dvoma najmenšími časovými jednotkami.

Spočiatku mu pred skokom zvieralo žalúdok od strachu, nakoniec to však nebolo v podstate nič. Len ním trocha myklo a zmocnil sa ho divný pocit, aj ten však pominul, skôr ako si ho vôbec stihol uvedomiť.

No a potom ostávala iba loď, veľká a naleštená ako výsledok dvanástich tisícov rokov imperiálneho pokroku, a on sám s čerstvým doktorátom z matematiky a pozvaním od Hariho Seldona. Hari mu ponúkol, aby sa na Trantore zapojil do obrovského a mierne záhadného Seldonovho projektu.

Po sklamaní zo skoku sa tešil aspoň na to, že uvidí Trantor. Neprestajne chodil do pozorovateľne. V presne stanovených časoch sa v nej otvárali oceľové žalúzie a on ani jeden z nich nevynechal. Pozeral sa na ostré svetlo hviezd, vychutnával si hmlistú žiaru hviezdokôp, ktoré vyzerajú ako obrovský zhluk svätajánskych mušiek, čo navždy zmeraveli. Raz videl aj chladnú modrobielu hmlovinu asi päť svetelných rokov od lode. Zaberala celé okno ako rozliate mlieko, naplňala pozorovateľňu mrazivým svetlom, o dve hodiny však zmizla, lebo loď absolvovala ďalší hyperpriestorový skok.

Slnko Trantoru spočiatku vyzeralo len ako tvrdá biela bodka takmer celkom stratená v záplave iných a rozoznateľná len vďaka tomu, že ju lodný sprievodca jasne označil. Okolo stredu galaxie boli hviezdy poriadne nahusto. S každým ďalším skokom sa však slnko zväčšovalo, jeho žiara silnela, až kým neprekonalá všetky ostatné.

Do haly prišiel lodný dôstojník. „Na zvyšok cesty sa pozorovateľňa uzatvára. Pripravte sa na pristátie.“

Gaal ho na odchode dobehol a chytil za rukáv so známkom Impéria – hviezdnu loďou a slnkom.

„Nemohol by som tu ostať?“ spýtal sa. „Chcel by som vidieť Trantor.“

Dôstojník sa usmial a Gaal sa trocha začervenal. Uvedomil si, že má prízvuk človeka z provincie.

„Ráno na ňom pristaneme,“ odvetil mu dôstojník.

„Myslel som z vesmíru.“

„Aha. Tak to mi je ľúto, mladý muž. Keby sme boli vesmír-
na jachta, asi by sa to dalo nejako zariadiť. My však klesáme
k slnečnej strane planéty. Nechceli by ste oslepnúť, popáliť sa
a dostať chorobu z ožiarenia, však?“

Gaal sa zvrtol na odchod.

Dôstojník za ním zvolal: „Trantor by aj tak vyzeral len ako
sivá škvrna, mladý pán. Čo keby ste si kúpili lístok na vesmír-
ny výlet, až tam budeme? Nie sú vôbec drahé.“

Gaal sa za ním obzrel. „Ďakujem za radu.“

Bolo detinské cítiť z niečoho takého sklamanie, ale detin-
skosť sa vie zmocniť dospelého rovnako prirodzene ako die-
ťaťa, a Gaalovi v krku narástla neprijemná hrča. Ešte nikdy
nevidel, ako sa Trantor rozprestiera v celej svojej neuveriteľ-
nej sláve, veľký ako život sám. Už sa ho nevedel dočkať.

Loď pristála so zmesou najrôznejších zvukov. Bolo počuť sykot vzduchu na plášti, rovnomerný bzukot chladičov, ktoré odvádzali teplo z trenia, a hlbšie hučanie brzdiacich motorov. Do toho sa miešali hlasy ľudí vo výstupných halách a vrčanie zdvihákov na prevoz nákladu a batožiny. Presúvali ju do chodby lode, po ktorej má putovať na vykladaciu plošinu.

Gaal cítil jemné myknutie, ktoré prezrádzalo, že loď sa už nepohybuje len vlastnou silou. Lodná gravitácia celé hodiny ustupovala planetárnej. Tisícky cestujúcich za ten čas sedeli v halách, ktoré sa natáčali na silovom poli, aby zladili svoju orientáciu so zmeneným smerom gravitačnej sily. Teraz sa mohli pustiť po rampách s miernym sklonom k ozrutným otvoreným dverám.

Nemal so sebou veľa batožiny. Stál pri stole, na ktorom ju rýchlo a zručne rozbalili a zase dali dokopy. Takmer ani nevnímal, ako mu kontrolujú a pečiatkujú víza.

Tak toto je Trantor! Zdalo sa mu, že vzduch je tam o niečo hustejší a gravitácia trochu silnejšia ako na jeho rodnom Synnaxe, na to si však určite zvykne. Skôr sa obával, či si raz zvykne na také nepredstaviteľné rozmery.

Už samotná príletová hala bola neskutočne veľká. Strecha sa takmer strácala vo výške. Vedel si predstaviť, ako sa pod ňou spontánne tvoria mraky. Na stenu oproti sebe jednoducho nedovidel. Všade boli len ľudia a stoly, a podlaha, až kým sa všetko nestratilo v diaľke.

Muž pri stole už zase niečo vrazil. Znelo to podráždene. „Pohnite sa, Dornick!“ zopakoval. Musel pritom znova otvoriť víza a pozrieť sa na meno.

Gaal jachtal: „Kde... kde...“

Úradník ukázal palcom doboku. „Taxíky napravo, tretia odbočka doľava.“

Vykročil tam a po chvíli uvidel vo vzduchu žiarit písme-
ná, ktoré vyzerali ako zafarbený plyn vysoko nad davom:
TAXI NA VŠETKY SMERY.

Len čo bol dosť ďaleko, z anonymity vystúpila akási po-
stava a zastala pri stole. Úradník k nej zdvihol zrak a stro-
ho prikývol. Postava mu to opätovala a šla za mladým pri-
sťahovalcom.

Dostala sa k nemu práve včas, aby počula, čo hovorí.

Gaal sa ocitol tesne pred tvrdým zábradlím.

Visela na ňom ceduľka s nápisom DISPEČER. Muž, kto-
rého označovala, ani nezdvihol hlavu. „Kam to bude?“ opý-
tal sa.

Vôbec si nebol istý, kam chce ísť, no každá sekunda váha-
nia znamenala ďalších ľudí, čo museli čakať v rade za ním.

Dispečer k nemu zdvihol zrak. „Tak kam?“

Nemal veľa peňazí, na druhej strane mu však stačilo strá-
viť v hoteli len túto noc. Zajtra už bude mať poriadne za-
mestnanie. Tak nonšalantne, ako len vedel, povedal: „Do ne-
jakého dobrého hotela, prosím.“

Na dispečera tým teda dojem rozhodne neurobil. „Všet-
ky sú dobré. Povedzte meno.“

Premáhalo ho zúfalstvo. Skúsil to inak. „Do najbližšieho,
prosím.“

Dispečer stisol tlačidlo a na podlahe sa objavila tenká čia-
ra. Kľukatila sa medzi množstvom ďalších, ktoré silneli a slab-
li vo všetkých možných aj nemožných farbách. Muž strčil Gaa-
lovi do ruky lístok. Aj ten mierne žiaril.

„Jedna dvanásť,“ oznámil mu cenu.

Gaal vylovil pár mincí. „Kadiaľ mám ísť odtiaľto?“ spýtal sa.

„Podľa svetla. Lístok bude žiariť, kým je nastavený správnym smerom.“

Zdvihol od neho hlavu a vykročil. Po ozrutnej hale sa premávali stovky ďalších ľudí. Každý sa držal vlastnej, vopred určenej trasy, len na križovatkách občas niektorí zaváhali.

Jeho trasa sa onedlho skončila. Po tašky sa mu načiahol muž v žiarivej modro-žltej uniforme z nového plastextilu, na ktorom sa nezachytí absolútne žiadna špina.

„Priama linka do Luxoru,“ oznámil klientovi.

Muž, ktorý Gaala sledoval, to počul. Počul aj, ako odpovedá „Dobre“, a videl, ako nasadá do vozidla s krátkym obľým predkom.

Taxík sa vzniesol kolmo nahor. Gaal sa pozeral cez zaoblené okno a žasol nad pocitom, že letí vnútri budovy. Podvedome sa pritom držal sedadla pred sebou. Nekonečná podlaha sa trochu scvrkla a ľudia sa premenili na zástup mravcov v hĺbke. Potom sa zmenšili ešte väčšmi a ubiehali pod nimi.

Prileteli k stene. Začínala sa vysoko nad zemou a siahala, až kam oko dovidelo. Celá bola posiatá dierami – vstupmi do tunelov. Taxík zamieril k jednému z nich a hladko sa doň vnoril. Gaalovi na moment napadlo, ako asi šofér vie, ktorým z toľkého množstva má ísť.

Obklopila ich temnota narušaná iba červenými, pravidelne rozmiestnenými signálnymi svetlami. Vo vzduchu bolo počuť iba šum.

Gaal sa zaprel, pretože prudko spomalili, taxík sa vyhu-pol z tunela a klesol k zemi.

„Hotel Luxor,“ oznámil taxikár celkom zbytočne. Pomo-
hol Gaalovi s batožinou, stoicky prijal desatinu kreditu ako
prepitné, naložil ďalšieho cestujúceho a odletel.

Za celý ten čas – vlastne už od momentu, keď vystúpil
z lode – Gaal nevidel ani kúšтик oblohy.

TRANTOR [...] Na začiatku 13. tisícročia dosiahol tento trend svoj vrchol. Centrum stoviek generácií imperiálnej vlády umiestnené neďaleko strednej oblasti galaxie medzi najhustejšie obývanými svetmi s najvyspelejšou technikou sa ani nemohlo vyhnúť tomu, že sa stane najväčším preľudneným a najbohatším miestom, aké ľudstvo kedy zažilo.

Urbanizácia na ňom nezadržateľne napredovala, až napokon dosiahla konečný bod. Všetku súš planéty, takmer 200 000 000 km², tvorilo jediné mesto. Počet obyvateľov kulminoval na vyše 40 miliárdach. Väčšina tejto obrovskej populácie mala jediný cieľ – spravovať Impérium. Bola to taká náročná úloha, že ani tieto počty ju nedokázali celkom zvládnuť. (Nezabúdajme, že k pádu vo veľkej miere prispela aj neschopnosť poriadnej správy Galaktického impéria za vlády posledných, nie veľmi kompetentných imperátorov). Deň čo deň na planétu lietali flotily s tisíckami lodí, aby plnili jedálenské stoly Trantoru produkciou dvadsiatky poľnohospodárskych planét [...]

Závislosť od druhých svetov z pohľadu potravín a vlastne aj všetkých ostatných životných potrieb spôsobovala veľkú zraniteľnosť Trantoru voči prípadnému obliehaniu. V poslednom tisícročí Impéria si to uvedomovali aj jeho vládcovia, pretože najrôznejšie povstania začali byť až monotónne pravidelné. Imperiálna stratégia sa postupne scvrkla len na ochranu zásobovacích línií [...]

GALAKTICKÁ ENCYKLOPÉDIA

Gaal netušil, či svieti slnko a vlastne ani to, či je deň alebo noc. Hanbil sa na to spýtať. Zdalo sa mu, že celá planéta je zakrytá plátmi kovu. Jedlo, za ktoré práve zaplatil, nieslo názov „obed“, v Impériu však bolo množstvo planét, ktoré sa držali štandardného času bez ohľadu na možno aj nevhodné striedanie dňa a noci. Každá mala trocha inú rýchlosť rotácie a on nevedel, ako presne je na tom Trantor.

Spočiatku sa dychtivo vybral za šípkami do „solária“, sklamane však zistil, že je to len komora zaliata umelým žiarením. Chvíľu v nej vydržal a vrátil sa do foyeru hotela Luxor.

Na recepcii sa opýtal: „Kde si môžem kúpiť lístok na prehliadku planéty?“

„Priamo u nás.“

„Kedy sa začína?“

„Práve ste ju zmeškali. Ďalšia bude zajtra. Ak si kúpite lístok hneď, budete na nej mať zaistené miesto.“

„Aha.“ Zajtra je už neskoro. Zajtra musí ísť na univerzitu. „Nie je tu nejaká pozorovateľňa, veža alebo také niečo?“

„Isteže je. Ak chcete, predám vám lístok aj na ňu. Najprv však overím, či neprší.“ Recepčný stisol lakťom spínač a pozrel sa na text, ktorý sa objavil na platni matného skla. Gaal ho čítal spolu s ním.

Po chvíli muž oznámil: „Počasie je dobré. Keď nad tým tak uvažujem, vlastne sme uprostred suchého obdobia.“ Konverzačne k tomu dodal: „Ja sám sa už dávno neobťažujem chodiť von. Naposledy som tam bol azda pred troma rokmi. Celkom stačí vidieť to raz, viete? Nech sa páči, lístok. Špe-

ciálny výťah celkom vzadu. Je na ňom označenie VEŽA. Odvezie vás rovno do nej.“

Bol to nový typ výťahu na odpudivú gravitačnú silu. Gaal doň nastúpil a za ním prišli ďalší. Operátor stisol spínač. Na moment sa ocitol vo vzduchu, pretože gravitácia v kabíne klesla na nulu, a potom sa mu opäť vrátila váha, lebo výťah rýchlo vyrazil nahor. Len čo prestal zrýchľovať, gravitácia opäť klesla a Gaal sa znova odlepil od podlahy. Mimovoľne zapíšťal.

„Nohy pod rám!“ okríkol ho operátor. „Neviete čítať alebo čo?!“

Ostatní to spravili už dávno. S úsmevom sa prizerali, ako sa Gaal márne snažil dostať popri stene naspäť na podlahu. Topánky mali zacviknuté pod rámami, ktoré v polmetrových rozstupoch vytrčali z podlahy. Gaal ich pri nastupovaní videl, aj on ich musel prekračovať, až doteraz si ich však nevšímal.

Potom mu čiasí ruka pomohla dotknúť sa zeme.

Zadychčane sa tomu človeku poďakoval a výťah zastal na najvyššom poschodí.

Vystúpil na terasu zaliatu takým prenikavým svetlom, až z neho boleli oči. Muž, ktorý mu vo výťahu podal pomocnú ruku, stál tesne za ním.

Prívetivým hlasom poznamenal: „Kopa voľných miest.“

Gaal zavrel ústa – od úžasu ich mal dokorán – a prikývol. „Už to tak vyzerá.“ Automaticky sa vybral k najbližšiemu sedadlu, potom sa však zháčil.

„Ak vám to neprekáža, asi chvíľu ostanem len tak pri zábradlí. Chcem... sa len trocha poobzerať.“

Muž iba dobrosrdečne kývol a on sa šiel postaviť k zábradiu vysokému po plecía, od ktorého bolo najlepšie vidieť fantastickú panorámu.

Na zem nedovidel. Strácala sa pod čoraz zložitejšími ľudskými budovami. Aj obzor tvorila len čiara sivého kovu

pod modrou oblohou. Všade vládla jednotvárna šedivá farba, ktorá pokrývala všetku súš na planéte. Neregistroval takmer žiadny pohyb – len občas sa po nebi ležérne presunula nejaká luxusná jachta –, no vedel, že s kovovou strechou nad hlavou tam žije, dýcha a premiela sa niekoľko miliárd ľudí.

Nikde nevidel ani zeleň: nijaké rastliny, pôdu či život okrem ľudského. Nejasne si uvedomoval, že kdesi na planéte je cisársky palác uprostred stoviek štvorcových kilometrov prírodnej zelene, stromov a kvetov. Predstavoval ostrovček v oceáne sivej ocele, no z tohto miesta ho nebolo vidieť. Možno je aj desiatky tisíc kilometrov ďaleko. Ktovie.

Musí si čím skôr zohnať lístok na prehliadku!

Hlasno si vzdychol. Až teraz mu naplno došlo, že je naozaj na Trantore – na planéte, ktorá je stredobodom galaxie a kolískou ľudstva. Nevidel na nej nijaké slabiny. V jeho zornom poli neboli žiadne lode so životne potrebnými potravinami. Neuvedomoval si krehkú tepnu, ktorá spája štyridsať miliárd ľudí na Trantore so zvyškom Impéria. Vnímal len najúžasnejší výdobytok ľudstva: úplné a takmer až pohrďavo finálne ovládnutie planéty.

Odlepil sa od zábradlia so vzdialeným pohľadom v očiach. Jeho priateľ z výťahu ukázal na sedadlo vedľa seba a on sa naň usadil.

Muž sa usmial. „Som Jerril. Prvý raz na Trantore?“

„Áno, pán Jerril.“

„Myslel som si. Mimochodom, Jerril je moje krstné meno. Trantor vie dostať každého, kto má aspoň trochu poetickú dušu. Trantorčania sem hore však veľmi nechodia. Nepáči sa im tu. Majú z toho nervy.“

„Nervy? Mimochodom, ja som Gaal. Prečo by z toho mali mať nervy? Je to úžasné.“

„To je vec pohľadu, Gaal. Ak ste sa narodili v kóji, vyrástli na chodbe, pracujete v boxe a na dovolenku chodíte do prepchatého solária, potom vám návšteva miesta pod holým nebom môže spôsobiť nervový kolaps. Deti sem musia od piatich rokov chodiť aspoň raz ročne, ale neviem, či im to pomáha. Podľa mňa to absolútne nestačí a prvých niekoľko návštev aj tak len hystericky vrešia. Mali by začať, len čo sa prestanú dojčiť, a návštevy by sa mali opakovať každý týždeň.

Na tom však zase až tak nezáleží,“ pokračoval. „No a čo, že nikdy nevyjdú von? Sú tu dolu šťastní a riadia celé Impérium. Ako vysoko podľa vás teraz sme?“

Gaal sa zamyslel. „Sedemsto metrov?“ Hneď nato mu napadlo, že možno vyzerá naivne.

Muselo to tak byť, lebo Jerril sa tlmene zasmial. „Nie. Len asi stopäťdesiat.“

„Čože? Ale výťahom to trvalo...“

„Viem, viem. Väčšinu času sme však len stúpali k streche. Tunely Trantoru siahajú skoro dva kilometre pod zem. Je ako ľadovec. Deväť desiatín z neho nevidno. Siahla dokonca aj niekoľko kilometrov podorské dno. Už sme sa dostali tak hlboko, že môžeme využívať rozdiel teploty na povrchu a pár kilometrov pod ním na výrobu energie. Vedeli ste, že ju získavame takto?“

„Nie. Myslel som si, že používate atómové generátory.“

„Kedysi sme to robili, ale toto je oveľa lacnejšie.“

„To si viem predstaviť.“

„Čo si o tom všetkom myslíte?“ Mužova dobromyseľnosť sa na moment stratila a pod ňou sa objavil prefikáný výraz. Pôsobil takmer až jedovato.

Gaal chvíľu habkal. „Skvelé,“ vyhlásil napokon.

„Ste tu na dovolenke? Alebo cestujete? Zaujímame sa o pamiatky?“

„Nie celkom. Teda, vždy som chcel vidieť Trantor, ale v skutočnosti som sem prišiel za prácou.“

„Naozaj?“

Mal pocit, že sa hodí vysvetliť to bližšie. „Ponúkli mi miesto v Seldonovom projekte na Trantorskej univerzite.“

„V projekte Havrana Seldona?“

„To asi nie. Volá sa Hari Seldon. Je to psychohistorik. O žiadnom Havranovi Seldonovi som nikdy nepočul.“

„Je to ten istý človek. Hovorí mu Havran. Viete, prezývajú ho tak. Večne predpovedá nešťastie.“

„Naozaj?“ Gaala to úprimne zaskočilo.

„Ale to predsa musíte vedieť.“ Jerril sa už neusmieval. „Chcete uňho predsa pracovať, nie?“

„Nuž, áno, ale ako matematik. Prečo predpovedá nešťastie? Aké nešťastie?“

„No aké asi?“

„Obávam sa, že nemám ani najmenšieho tušenia. Študoval som práce doktora Seldona a jeho skupiny, všetky sa však týkajú matematických teórií.“

„Áno. Tie, čo vyšli.“

Gaalovi to už liezlo na nervy. „Asi už pôjdem naspäť do hotela. Bolo mi potešením, Jerril.“

Muž mu miesto pozdravu iba ledabolo mávol.

Vo svojej hotelovej izbe našiel cudzieho človeka. Na moment bol priveľmi šokovaný, aby vôbec vyslovil neodvratné: „Čo tu robíte?“

Neznámy sa postavil. Bol veľmi starý, takmer plešatý a kríval, modré oči mu však prenikavo žiarili.

„Som Hari Seldon,“ predstavil sa len moment pred tým, ako si Gaalov zaskočený mozog vybavil množstvo fotografií, na ktorých ho videl.

PSYCHOHISTÓRIA [...] Gaal Dornick ju nematematickými metódami definoval ako matematický odbor, ktorý sa zaoberá reakciami ľudských spoločenstiev na stanovené sociálne a ekonomické stimuly [...]

[...] Vo všetkých týchto definíciách je implicitný predpoklad, že príslušné ľudské spoločenstvo je dostatočne veľké na štatistické účely. Minimálna veľkosť takéhoto spoločenstva sa dá určiť pomocou Prvej Seldonovej teóremy, ktorá [...] Ďalším nevyhnutným predpokladom je, že príslušné ľudské spoločenstvo si samo neuvedomuje psychohistorickú analýzu, takže jeho reakcie sú skutočne náhodné [...]

[...] Základom všetkej funkčnej psychohistórie je rozvoj seldonovských funkcií, ktoré vykazujú známky kongruencie s tými spoločenskými a ekonomickými silami, ktoré [...]

GALAKTICKÁ ENCYKLOPÉDIA

„Dobrý deň, pane,“ povedal Gaal. „Ja... Ja...“

„Nečakali ste, že sa stretneme skôr ako zajtra? Za normálnych okolností by to tak aj bolo. Momentálne však nastala situácia, že ak máme využiť vaše služby, musíme konať okamžite. Noví adepti sa prijímajú čoraz ťažšie.“

„Nerozumiem, pane.“

„Na vyhlídkovej veži ste hovorili s jedným mužom, nemám pravdu?“

„Áno. Volá sa Jerril. Nič viac o ňom neviem.“

„Jeho meno nič neznamená. Je to agent Komisie pre verejnú bezpečnosť. Sleduje vás už z prístavu.“

„Ale prečo? Stále som z toho celkom zmätený.“

„Nehovoril na veži aj niečo o mne?“

Gaal na chvíľu zaváhal. „Hovoril o vás ako o Havranovi Seldonovi.“

„Vysvetlil prečo?“

„Vraj predpovedáte nešťastie.“

„To je pravda. Čo pre vás znamená Trantor?“

Gaalovi sa zdalo, že všetkých na tejto planéte zaujímal len a len jeho názor na Trantor. Opäť sa nezmohol na nič okrem strohého: „Je úžasný.“

„To vravíte bez premýšľania. A čo z pohľadu psychohistórie?“

„Nenapadlo mi aplikovať ju naň.“

„Kým s vami skončím, mladý muž, naučíte sa ju celkom samozrejme aplikovať na všetky problémy. Pozrite sa.“ Seldon si vybral z kapsičky na opasku kalkulačku. Hovorilo sa, že ju má ešte aj pod vankúšom pre prípad, že by večer ne-

vedel zaspáť. Jej sivý lesklý povrch bol celý ošúchaný od neustáleho používania. Hari mal prsty posiate stareckými škvrnami, no stále vrtké. Bleskovo ťukali do prístroja a lietali po radoch tlačidiel. Na hornom displeji žiarili červené symboly.

„Toto reprezentuje momentálny stav Impéria,“ oznámil. Mlčky čakal.

Nakoniec Gaal povedal: „Ale to určite nie je úplná reprezentácia.“

„Nie, úplná naozaj nie je,“ súhlasil Hari. „Som rád, že neprijímate moje slová naslepo. Je to však aproximácia, ktorá poslúži na predloženie hypotézy. Takto ju akceptujete?“

„Za podmienky, že neskôr môžem verifikovať derivácie funkcií.“ Gaal si dával pozor, aby sa vyhol všetkým prípadným pasciam.

„Dobre. Pridajte k nej známu pravdepodobnosť vraždy imperátora, vzbury vicekráľov, opakovanie obdobia ekonomickej depresie, klesajúce tempo objavovania nových planét...“

Takto pokračoval ešte hodnú chvíľu. Pri každej ďalšej položke pod jeho prstami ožili nové symboly. Všetky sa zapájali do základnej funkcie, ktorá sa tým rozširovala a menila.

Gaal ho zastavil iba raz. „Nechápem validitu tejto pevne stanovenej transformácie.“

Seldon ju zopakoval o poznanie pomalšie.

„Ale to sa dosahuje pomocou zakázanej sociooperácie.“

„Správne. Myslí vám to rýchlo, nie však dostatočne. V tomto kontexte nie je zakázaná. Pozrite sa – urobím to po jednotlivých krokoch.“

Tentoraz procedúra napredovala oveľa pomalšie, nakoniec však Gaal musel pokorne uznať: „Áno. Už to chápem.“

Po mnohých ďalších výpočtoch napokon Seldon zastal. „Toto je Trantor tri storočia od dnešného dňa. Ako to interpretujete? Hm?“ Naklonil hlavu a čakal.